

Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Madde Kullanımı, Ruhsal Durumu ve Şiddet Eğilim Düzeyleri

Nesibe GÜNAY MOLU¹ Filiz HİSAR²

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,
nesibegunaymolul@gmail.com (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

² Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye,
filiz.hisar@mail.com

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi
Geliş: 12.11.2020
Kabul: 30.01.2021
Yayın: 25.04.2021

Anahtar Kelimeler:
Alkol Madde Kullanımı,
Şiddet Eğilimi,
Ruhsal Durum,
Üniversite Öğrencileri.

Amaç: Bu çalışma sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin madde kullanım durumları ile şiddete eğilim düzeyleri ve ruhsal durumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evreni bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinde eğitim gören öğrenciler oluşturmuş olup, evrenin tamamı örnekleme dahil edilmiştir. Veriler kişisel bilgi formu, şiddet eğilim düzeyi ölçeği (ŞEÖ) ve genel sağlık anketi (GSA-28) ile toplanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %65.9'unun sigara, %9.2'sinin alkol, %2.4'ünün uçucu madde, %1.7'sinin uyuşturucu madde kullandığı belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerden %74.9'sının GSA puanı 4 ve 4'ün üzerinde olup psikotik olmayan depresyon ve bunaltı için risk grubunda olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte riskli grupta ŞEÖ puanlarının istatistiksel olarak anlamlı olacak şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %38.6'sının fazla düzeyde şiddet eğilimlerinin olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin sigara, alkol ve madde kullanımını deneyimledikleri, depresyon ve anksiyete açısından risk grubunda oldukları ve şiddet eğilimlerinin olduğu belirlenmiştir. Üniversite öğrencileri için stresle baş etme, kriz yönetimi, problem çözme, öfke kontrolü, akran ara buluculuğu, atılganlık eğitimi, çatışma çözme, sorun çözme vb konularda önleyici programlar düzenlenmesi önerilmektedir.

Substance Use, Mental State and Violence Tendency Levels of Faculty of Health Sciences Students

Article Info

ABSTRACT

Article History
Received: 12.11.2020
Accepted: 30.01.2021
Published: 25.04.2021

Keywords:
Alcohol Substance Use,
Tendency to Violence,
Mental State,
University Student.

Purpose: This study was performed to examine the Faculty of Health Sciences student's state of substance use with their level of tendency to violence and state of Mental.

Method: It is a descriptive-correlational study. Population of the study is composed of the students registered in a University, Faculty of Health Sciences, and whole population is included within the sample. Data were collected with personal information form, violence tendency level scale (SEO) and General Health Questionnaire (GSA-28). Data were analyzed in SPSS program.

Results: According to the research findings it was confirmed that 65.9% of the students smoke, 9.2% of them consume alcohol and 4.1% substance use. 74.9% of the students who participated in the study have GSA grade of 4 and above 4, and determined to be in the risk group of non-psychotic depression and mope. It was confirmed that 38.6% of the students participated in the study had high level of tendency to violence, and that there was a positive correlation between their tendency to violence grade and their GSA grade.

Conclusions and Suggestions: It have been determined that students of Faculty of Health Sciences experienced smoking, alcohol and substance use, they are in the risk group in terms of depression and anxiety from mental illness, and they have tendency to violence. Preventive programs are recommended for university students on issues such as coping with stress, crisis management, problem solving, anger management, peer mediation, assertiveness training, conflict resolution, problem solving, etc.

Atıf/Citation: Günay Molu, N. & Hisar, F. (2021). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Madde Kullanımı, Ruhsal Durumu ve Şiddet Eğilim Düzeyleri, *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 29-40.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Tüm dünyada ve ülkemizde bağımlılık yapıcı maddelerin kullanımı giderek önem kazanan bir halk sağlığı sorunudur. Bağımlılık yapıcı maddelerin kullanımı yaş ile birlikte devam etmekte, maddeyi ilk deneme ile başlayan ve bağımlılığa kadar ilerleyebilen bir madde kullanım bozukluğuna dönüşebilmektedir. Bağımlılık yapıcı ve madde kullanımı ile ilişkili bozukluklara neden olan maddeler Amerikan Psikiyatri Birliği'nin yaptığı Ruhsal Bozuklukların Tanısal Sınıflandırmasına (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders-5: DSM-5) göre 10'a ayrılmaktadır. DSM-5'teki sınıflandırma; alkol, kafein, nikotin, esrar, halusinojenler, inhalanlar, opiyatlar, sedatif-hipnotik ve anksiyolitikler, stimulanlar ve diğer (ya da bilinmeyen maddeler) şeklindedir (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM) Raporu; Güleç ve ark., 2015). Sınıflandırmaya bakıldığında yasa dışı olan uyuşturucu maddeler yer alırken, tütün ve alkol yasa dışı olmayan, bağımlılık yapan maddeler arasında bulunmaktadır. Genellikle yaptıkları etkilere göre sınıflandırılan maddeleri bir grup ismi altında toplama bağımlılık alanında profesyonel çalışma yapmayanların konuyu daha iyi kavramalarını sağlayacağı düşünülmekte ve çalışmalarda bağımlılık yapan maddeler olarak kullanılmaktadır (Uzbay, 2016; Güleç ve ark., 2015). Bağımlılık yapıcı madde kullanım oranları her geçen gün artmakta ve 15-64 yaş grubunda dünya nüfusunun %5.6'sının, Avrupa Birliği'nde yetişkin nüfusunun %29'unun ve Türkiye'de %3.1'inin uyuşturucu/uyarıcı maddeyi en az bir defa denediği bildirilmiştir (The United Nations Office on Drugs and Crime 2019; TUBİM, 2018).

Bağımlılık yapıcı diğer maddelere göre sigaranın daha kolay ulaşılabilir olması, ucuz olması ve toplumsal açıdan daha kabul edilebilir olması ve çevresinde bulunan diğer kişiler arasındaki kullanım yaygınlığı sigara kullanılmasında önemli rol oynamaktadır (On Birinci Kalkınma Planı 2019-2023). Sigara gibi alkol kullanımı da her geçen yıl artmaktadır. Ülkemizde alkol kullanım sıklığı %12.2 olarak belirtilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün 2014 yılındaki "Alkol ve Sağlık Küresel Durum Raporu" verilerine göre alkol, 2012 yılındaki tüm ölümlerin yaklaşık %5.9'undan sorumludur. Dünya Sağlık Örgütü'nün aralarında Türkiye'nin de olduğu 30 ülkede yaptığı araştırmada cinayet ve şiddet vakaları ile trafik kazalarının en önemli nedeni alkol olarak açıklanmıştır (On Birinci Kalkınma Planı 2019-2023; Türkiye İstatistik Kurumu 2016).

Alkol veya madde kullanımı, bireyde birçok probleme neden olmakla birlikte, bireyin arkadaşlarını, ailesini ve içinde bulunduğu toplumu da her alanda etkilemektedir (Merrin ve ark., 2018; Townsend, 2016; Yılmaz ve ark., 2014). Alkol ve madde kullananlarda uyku ve yeme bozuklukları, depresyon, anksiyete bozuklukları, kişilik bozuklukları, paranoid bozukluklar, nevroitik eğilim, psikotik belirtiler ve bazı psikiyatrik bozukluklar daha fazla görülmektedir (TUBİM, 2019; Merrin ve ark., 2018).

Alkol ve madde kullanımı psikiyatrik bozuklukların gelişim riskini artırmakla birlikte, kullanımı sebebiyle ortaya çıkan problemlerden dolayı birçok yükü beraberinde getirdiği gibi şiddet ve suç eğilimini de artırmaktadır (Erdal ve ark., 2013). Bireylerde madde kullanımının varlığı psikiyatrik hastalıklara göre şiddet içeren davranışlar için daha yüksek risk oluşturmaktadır (Eronen ve ark., 1998; Sutherland ve ark., 2015). Aynı zamanda alkol ve madde kullanımı, anksiyete belirtilerini (Pereira Morales ve ark., 2017), saldırganlık ve öfke düzeylerini (Kaplan ve Çuhadar, 2020) de artırmaktadır Turhan ve ark. (2011)'nin üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada; sigara, alkol ve madde kullananlarda şiddet uygulama ve şiddete maruz kalma oranının kullanmayanlara göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında şiddete maruz kalan üniversite öğrencilerinde anksiyete ve depresyon görülme riski yüksektir (Assari & Lankarani, 2018). Kaplan ve Çuhadar (2020) yaptıkları çalışmada madde kullanan ergenlerde saldırganlık ve öfke düzeyinin çok yüksek olduğunu, Şahin Baltacı ve Altan (2016) gençler üzerinde yaptığı çalışmada ise depresyon belirtileri ile şiddet eğilimleri arasında pozitif ilişki olduğunu bildirmişlerdir.

Çocukluk döneminin geride bırakıldığı ve erişkinliğe ilk adımın atıldığı gençlik dönemi, bireyin hayatındaki en önemli süreçlerden biridir. Fiziksel ve psikolojik değişimler ile birlikte üniversite hayatının başlaması, evden ayrılması, yalnız kalma düşünceleri, farklı çevreye uyum sağlamaya çalışma, ekonomik problemler ve akademik problemler gençleri farklı alışkanlıklara yöneltebilmektedir (Erdal ve ark., 2013; Erkan ve ark., 2012; Turhan ve ark., 2011). 2019 yılındaki TUBİM verilerine göre maddeyi hayatında en az bir kere kullananların yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında %35.4'ünün 15-24 yaş aralığında yoğunlaştığı ve yaş ortalamasının 19 olduğu görülmektedir. Madde kullanımı ve sigara kullanımı ile ilgili çalışmalar daha çok ilköğretim ve lise dönemi

öğrencilerini kapsasa da (Turhan ve ark., 2011) TUBİM 2019 verilerine göre maddeyi ilk kullananların %9.8'i üniversite öğrencisi olarak belirlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda üniversite öğrencilerinin madde kullanım açısından risk altında olduğu görülmektedir.

Madde kullanım riski olan gruplara yönelik hemşirelik girişimleri koruyucu müdahaleler ile başlamaktadır. Madde kullanımını önlemeye yönelik ve şiddet ile suça eğilime yönelmeyi engelleyici koruyucu önlemler alınabilir. Özellikle toplum ruh sağlığı ve okul sağlığı alanında çalışan hemşirelerin, riskli grupların sağlık kontrollerinin yapılması, madde kullanım problemlerinin tanımlanması, madde kullanımının önlenmesine yönelik eğitimlerin verilmesi ile farkındalık oluşturulması, danışmanlık hizmetlerinin verilmesi, diğer sektörler ile ortak çalışmaların yürütülmesi ve ihtiyaç halinde gerekli bakım ve tedavi için uygun yaklaşımların belirlenmesine yönelik rol ve sorumlulukları bulunmaktadır (Albayrak ve Balcı, 2014; Baysan Arabacı ve ark., 2017).

Literatüre bakıldığında üniversite öğrencilerinde psikolojik faktörler, şiddet ve madde kullanım durumları ile ilgili ayrı ayrı çalışmalar yer alırken (Baran ve ark., 2014; Erdal ve ark., 2013; Özgür ve ark., 2011) aralarındaki ilişkiyi inceleyen yeterli çalışmaya rastlanmamıştır (Turhan ve ark., 2011). Bu nedenle bu çalışmada Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin madde kullanım durumları, ruhsal durumları ile şiddete eğilim düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları

- Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin genel sağlık durumları nedir?
- Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin şiddet eğilim düzeyleri nedir?
- Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin madde kullanım alışkanlıkları bazı sosyodemografik özelliklere göre değişmekte midir?
- Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin şiddet eğilim düzeyleri, bazı sosyodemografik ve madde kullanım alışkanlıklarına göre değişmekte midir?
- Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin genel ruhsal durumları, bazı sosyodemografik ve madde kullanım alışkanlıklarına göre değişmekte midir?
- Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin genel ruhsal durumları ve şiddet eğilim düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Tanımlayıcı-ilişki arayıcı bir araştırmadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini bir kamu üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesinde kayıtlı 573 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, araştırmanın örneklemini araştırmaya katılmayı kabul eden, araştırmanın yapıldığı ders saatinde derse devam eden ve veri toplama formunu eksiksiz dolduran 422 öğrenci (%73.64) oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Araştırma verileri her sınıf için uygun olan ders saatinde ders başlamadan önce kişisel bilgi formu, Şiddet Eğilim Düzeyi Ölçeği ve Genel Sağlık Anketi ile 07-21 Aralık 2015 tarihleri arasında toplanmıştır. Her sınıfa bir defa gidilmiş ve o gün derste olan öğrenciler araştırmaya dahil edilmiştir. Her formun uygulanması yaklaşık 15 dk sürmüştür ve öğrenciler formları kendileri doldürmüştür.

Bağımlı değişkenler

Şiddet eğilim ölçeği, genel sağlık anketi.

Bağımsız değişkenler

Yaş, anne babanın eğitim durumu, bölümü, ailenin aylık gelir düzeyi, yaşadığı yer, harçlığını kimden aldığı, sigara deneyimleme durumu, geçen ay sigara kullanma durumu, alkol deneyimleme durumu, geçen ay alkol kullanma durumu, uçuşu madde deneyimleme durumu, uyuşturucu madde deneyimleme durumu, anne babasının sigara kullanma durumu, akrabalarında bağımlılık yapıcı madde kullanım durumları.

Kişisel Bilgi Formu

Literatür taranarak oluşturulmuştur. Öğrencilerin sosyodemografik bilgilerini (yaş, anne babanın eğitim durumu, bölümü, ailenin aylık gelir düzeyi, yaşadığı yer, harçlığını kimden aldığı) ve öğrencilerin madde kullanım alışkanlıklarını içeren (sigara deneyimleme, geçen ay sigara kullanma, alkol deneyimleme, geçen ay alkol kullanma, uçuşu madde deneyimleme, uyuşturucu madde deneyimleme, anne babasının sigara kullanma, akrabalarında bağımlılık yapıcı madde kullanım durumları) kişisel bilgi formu iki bölümden oluşmaktadır (Alaçam ve ark., 2015; Ulaş ve ark., 2015; Turhan ve ark., 2011; Robert ve ark., 2010; Mayda ve ark., 2009).

Şiddet Eğilim Ölçeği (ŞEÖ)

Milli Eğitim Bakanlığı için yürütülmüş olan “Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Saldırganlık ve Şiddet Eğilimleri” başlıklı araştırmada kullanılmak üzere Göka, Bayat ve Türkçapar tarafından 1995 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini sınamak üzere iç tutarlılık kapsamında güvenilirlik katsayısı iki farklı zamanda .78-.87 bulunmuştur. Ölçek 20 maddeden oluşmakta ve “Hiç Uygun Değil”, “Biraz Uygun”, “Uygun”, “Çok Uygun” seçenekleri ile 4’lü likert tiptedir. Ölçekten en düşük 1, en yüksek 80 puan alınmaktadır. Öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlara göre, 1-20 arası puan “çok az”, 21-40 arası puan “az”, 41-60 arası puan “fazla” ve 61-80 arası puan “çok fazla” şiddet eğilimi olarak değerlendirilmiştir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, 1998).

Genel Sağlık Anketi (GSA-28)

David Goldberg (1970) yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin 12, 28, 30 ve 60 soruluk biçimleri olduğu bilinmektedir. Ülkemizde Türkçe’ye uyarılama çalışması için 12 ve 28 soruluk formları kullanılmış ve 1996 yılında Kılıç tarafından yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığı 0.84, duyarlılığı 0.74, özgüllüğü 0.70 bulunmuştur. Ölçek psikotik olmayan depresyon ve bunaltı riskinin belirlenmesi için kullanılmaktadır. Son birkaç haftadaki durum düşünülerek soruların cevaplanması gerekmektedir ve ölçek 4’lü likert tiptedir (0: hiç olmuyor, 1: her zamanki kadar, 2: her zamankinden sık, 3: çok sık). Ölçek puanı hesaplanırken, ilk iki sütun “0”, son iki sütun “1” olarak puanlanmakta ve 4 ve üzeri puan alanlar riskli olarak kabul edilmektedir.

Verilerin Analizi

Veriler SPSS programında sayı, yüzde, Ki kare, Spearman’s korelasyon katsayısı ve İki değişkenli ölçümlerde Mann Whitney U, ikiden fazla değişkeni olan ölçümlerde Kruskall Wallis testleri yapılmıştır. Kruskall Wallis testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı çıkan durumlarda ikili karşılaştırmalar için Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Etik

Araştırma için ilgili kurumdan yazılı izin ve katılımcılardan sözlü onam alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin %40.5’i hemşirelik öğrencisi, %76.8’i kadın, %94.3’ünün annesi babası sağ ve %91’i ailesi ile birlikte yaşıyor, büyük çoğunluğunun anne babasının eğitim düzeyi ilköğretim düzeyinde (anne %83.2; baba %55.7), %60.2’si gelirini giderine denk olarak değerlendirilmekte, %80.1’i harçlığını ailesinden aldığını ifade etmiştir.

Bununla birlikte madde kullanım oranlarına bakıldığında; %65.9’unun sigara kullanımını deneyimlediği, %85.8’inin geçen ay boyunca hiç sigara kullanmadığı, %13.5’unun geçtiğimiz ay günde yarım paketten daha az sigara kullandığı, %9.2’sinin alkol kullanımını deneyimlediği, %94.3’ünün hiç sarhoş olmadığı, %2.4’ünün uçuşu

madde kullanımını deneyimlediği, %1.7'sinin uyuşturucu madde kullanımını deneyimlediği, %46.9'unun anne babasının sigara, %4.5'unun alkol kullandığı ve %6.6'sının akrabalarında uyuşturucu madde kullanımının olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerinin Bazı Sosyodemografik Özellikleri ile Madde Kullanım Alışkanlıklarının Karşılaştırılması

	EVET	HAYIR	TOTAL	X ²	P	
Hiç sigara içtiniz mi?						
Bölüm						
Beslenme ve Diyetetik	46 (%82.1)	10(%17.9)*	56	22.069	0.001	
Hemşirelik	111 (%64.9)	60 (%35.1)	171			
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon.	52 (%80.0)	13 (%20.0)	65			
Sağlık Yönetimi	43 (%54.4)	36 (%45.6)	79			
Sosyal Hizmet	26 (%51.0)	25 (%49)	51			
Cinsiyet						
Kadın	231 (%71.3)	93 (%28.7)	324	18.229	0.000	
Erkek	47 (%48.0)	51 (%52)	98			
Yaşam boyu alkol kullanma durumu						
Kadın	23 (%7.1)	301 (%92.9)	324	9.11	0.003	
Erkek	16 (%16.3)	82 (%83.7)	98			
Uyuşturucu madde deneyimleme durumları						
Kadın	2 (%0.6)	322 (%99.4)	324	9.255	0.009	
Erkek	5 (%5.1)	93 (%94.9)	98			
Geçen ay sigara kullanma durumu						
Cinsiyet						
Kadın	295 (%91.0)	18 (%5.6)	11 (%3.4)	324	36.31	0.000
Erkek	67 (%68.4)	12 (%12.2)	19 (%19.4)	98		
Annenin eğitim durumu						
İlköğretim	306 (%87.2)	23 (%6.6)	22 (%6.3)	351	9.572	0.048
Ortaöğretim	42 (%85.7)	3 (%6.1)	4 (%8.2)	49		
Yükseköğretim	14 (%63.6)	4 (%18.2)	4 (%18.2)	22		

P<0.05, X²: Ki Kare analizi

Tablo 1'de Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin beslenme ve diyetetik bölümünde öğrenim görenlerin (n=46, %82.1, p=0.001) ve cinsiyeti kadın olanların (n=23, %7.1, p=0.000) sigara kullanımını deneyimleme durumlarının yapılan ki kare testine göre anlamlı derecede yüksek olduğu, yaşam boyu alkol kullanma (n=16, %16.3, p=0.003) ve uyuşturucu madde deneyimleme (n=5, %5.1, p=0.009) düzeylerinin erkeklerde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte geçen ay her gün sigara kullanan öğrencilere bakıldığında yapılan ki kare analizi sonuçlarına göre erkek öğrenciler (n=19, %19.4, p=0.000) ve annesinin eğitim durumu yükseköğretim (n=4, %18.2, p=0.048) olanlar istatistiksel olarak anlamlı çıkacak şekilde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin yaşı, babanın eğitim durumu, aylık gelir düzeyi, yaşadığı yer, harçlığını kimden aldığı değişkenleri ile madde kullanım alışkanlıkları arasında fark bulunmamaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin ŞEÖ ve GSA Puanlarının Sınıflandırılması

ŞEÖ GRUP	n	%
1-20 çok az	0	0
21-40 az	248	58.8
41-60 fazla	163	38.6
61-80 çok fazla	11	2.6
Toplam	422	100.0
GSA GRUP		
Sağlıklı grup (< 4 puan)	106	25.1
Riskli grup (4 puan ve üzeri)	316	74.9

Tablo 2’de çalışmaya katılan öğrencilerin şiddet eğilim ölçeğinden aldıkları puana göre şiddet eğilim düzeyleri belirlenmiştir. 1-20 puan alan yani çok az şiddete eğilimi olan öğrenci bulunmazken, %58.8’inin az düzeyde şiddete eğilimlerinin, %38.6’sının fazla düzeyde şiddet eğilimlerinin, %2.6’sının ise çok fazla şiddet eğilimlerinin olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerden %74.9’unun GSA puanı 4 ve 4’ün üzerinde olup psikotik olmayan depresyon ve bunaltı için risk grubunda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Bazı Sosyodemografik Özellikleri ve Madde Kullanım Alışkanlıklarına Göre ŞEÖ ve GSA Puanlarının Karşılaştırılması

	N	ŞEÖ PUANI			GSA PUANI		
		Ort±SS	U- KW	P	Ort±SS	U	P
Cinsiyet							
Kadın	324	39.00±8.16	11144.0	0.001	76.67±5.35	15071.5	0.446
Erkek	98	42.37±9.42			6.93±4.87		
Babanın eğitim durumuna göre							
İlk Öğretim	235	38.29±7.95	3.849	0.146	7.48±5.21	6.594	0.037
Orta öğretim	109	40.93±9.16			8.05±5.43		Farklılık
Yüksek öğretim	78	40.28±8.10			6.22±4.72		2-3
Aylık gelir düzeyine göre							
Gelir giderden az	101	40.86±8.35	4.501	0.105	9.29±5.84	0.105	0.001
Gelir gidere denk	254	39.06±8.74			6.68±4.65		Farklılık
Gelir fazla	67	40.85±8.08			7.88±5.81		1-2
Geçtiğimiz ay sigara kullanma durumu							
Hiç	362	39.32±8.26	7.398	11.17	7.30±5.06	0.025	0.004
Ara sıra	30	40.06±8.24			7.50±7.21		Farklılık
Her gün	30	41.00±10.0			9.88±4.79		2-3
Geçtiğimiz ay alkol kullanma durumu							
Hiç	408	39.50±8.34	8.114	0.004	7.33±5.19	11.197	0.001
Ara sıra	14	46.61±11.31			11.92±5.33		
Akrabaların uyuşturucu kullanma durumu							
Evet	28	42.17±10.61	4778.0	0.244	9.77±4.00	3435.0	0.001
Hayır	393	39.59±8.40			7.33±5.30		

p<0.05 Ort:Ortalama, SS: Standart Sapma, U: Mann Whitney U, KW: Kruskal Wallis

Tablo 3’te öğrencilerin ŞEÖ puanları erkeklerin kadınlara göre (p=0.001) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. GSA puanları babanın eğitim durumu ortaöğretim olanların yükseköğretim olanlara göre (p=0.037), aylık geliri giderinden az olanların aylık geliri giderine denk olanlara göre (p=0.001), her gün sigara kullananların, ara sıra kullananlara göre (p=0.004), akrabalarında uyuşturucu kullanımı olanların olmayanlara göre (p=0.001) istatistiksel olarak anlamlı olacak şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca geçtiğimiz ay ara sıra alkol kullananların hiç kullanmayanlara göre hem ŞEÖ (p=0.004) hem de GSA (p=0.001) puanlarının istatistiksel olarak anlamlı olacak şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaşı, bölümü, annenin eğitim durumu, yaşadığı yer, harçlığını kimden aldığı değişkenleri ile ŞEÖ ve GSA puanları arasında fark bulunmamaktadır.

Tablo 4. Şiddet Eğilimi Ölçeği ve Genel Sağlık Anketi Arasındaki İlişki

		ŞEÖ	GSA
Şiddet Eğilimi Ölçeği	r	1.000	0.354**
	p	.	0.000
	n	422	422

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Şiddet Eğilim Ölçeği ve Genel Sağlık Anketi puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Spearman's korelasyon katsayı tekniği sonucunda değişkenler arasında ŞEÖ puanı ve GSA puanı arasında anlamlı ve zayıf pozitif yönlü ilişki ($r=0.354$, $p<0.000$) olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA

Tüm dünyada ve ülkemizde giderek artan madde kullanımı ve bununla birlikte ortaya çıkan problemler bireylerin şiddet düzeylerini ve ruhsal durumlarını etkilemektedir. Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin sigara, alkol ve uçucu/uyuşturucu maddeyi deneyimleme oranlarının sırası ile %65.9; %9.2; %2.4; %1.7 olduğu ve bu oranların erkeklerde daha yüksek görüldüğü belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda sigara kullanım oranı %33.3 ve %73.3, alkol kullanım oranı %26.3 ve %70.8, uçucu ve uyuşturucu madde kullanım oranı %1.78 ve %6.3 arasında yer almaktadır (Göney ve ark., 2020; Straus ve ark., Cornelius ve ark., 2019; TUBİM 2019; Alaçam ve ark., 2015; Turhan ve ark., 2011; Evren ve ark., 2011; Mayda ve ark., 2009; Kolay Akfert ve ark., 2009; Yalçın ve ark., 2009). Avrupa'daki madde kullanımına ilişkin en kapsamlı çalışma olan, 24'ü Avrupa Birliği üyesi toplamda 35 Avrupa Ülkesinde yapılan 96 046 öğrencinin dahil edildiği çalışma sonuçlarına göre her gün sigara kullanım oranı %21, son bir ayda alkol kullanım oranı %47 ve uyuşturucu madde kullanım oranı %7.7 olarak belirtilmiştir (ESPAD, 2015). Üniversite öğrencilerinde sigara, alkol ve madde kullanım sıklığının erkeklerde daha yüksek olduğu bilinmektedir (Yıldız ve ark., 2020; Straus ve ark., 2019; TUBİM, 2019; Turhan ve ark., 2011; Yalçın ve ark., 2009). Bunun yanında alkol ve sigara kullanan bireylerin madde kullanım riskleri kullanmayanlara göre daha yüksek çıkmakta bu nedenle alkol ve sigara da madde kullanımı açısından risk kabul edilmektedir (Yiğit ve Öncü, 2020; Yalçın ve ark., 2009). Sigara ve alkol deneme oranının yaşına bakıldığında üniversite döneminde de az olmadığı (Kolay Akfert ve ark., 2009), çalışan gençlerde yapılan bir çalışmada 16 yaş ve üstünde maddeyi ilk kez deneyimlemenin arttığı (Yiğit ve Öncü, 2020) ve bu nedenle önleme ile ilgili çalışmalarının üniversite öğrencilerinde de devam etmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Kolay Akfert ve ark., 2009). Çalışma sonuçları literatür bulguları ile uyumludur.

Bu çalışmada öğrencilerden %74.9'unun psikotik olmayan depresyon ve bunalıtı için risk grubunda olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Yapılan çalışmalarda öğrencilerde depresyon ve anksiyete görülme riski %47 ve %65 arasında değişmekte ve kızlarda erkeklere göre oranın daha yüksek olduğu bildirilmektedir (Yıldız ve ark., 2020; Uras ve ark., 2012; Üner ve ark., 2007). Yan ve ark. (2019)'ı hemşirelik öğrencilerinde, normal erişkinlere ve sağlık alanı dışındaki üniversite öğrencilerine göre psikiyatrik belirtilerin (somatizasyon, obsesif-kompulsif belirtiler, depresyon, anksiyete, korku ve psikoz) görülme oranının daha fazla olduğunu belirlemişlerdir. Depresyon ve anksiyete görülme riski yüksek olmasına rağmen yapılan çalışmalarda depresyon görülme oranı daha düşük seyretmekte ve %18.2 ile %38.3 arasında yer almaktadır (Ulaş ve ark., 2015; Evren ve ark., 2011; Mackenzie ve ark., 2011; Robert ve ark., 2010, Mayda ve ark., 2009). Anksiyete ve depresyon riskini birçok faktör etkilemekle birlikte bireylerin sosyoekonomik durumları, sigara alkol madde kullanımının varlığı ve anne babanın eğitim durumu etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Koruyucu hemşirelik yaklaşımları olarak etkileyen faktörlere göre risk gruplarının belirlenmesinin ve önleyici çalışmaların yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada aylık geliri düşük olanların GSA puanları anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (Tablo 3). Yapılan çalışmalarda ailenin düşük gelir düzeyinin depresyon düzeyini artırdığı görülmektedir (Ulaş ve ark., 2015; İlhan ve ark., 2014; Mayda ve ark., 2009; Mikolajczyk ve ark., 2008; Üner ve ark., 2007; Bostancı ve ark., 2005; Kaya ve ark., 2007). Ekonomik durumun yetersiz olması öğrencilerin kaynaklara ulaşımını, gereksinimlerini karşılamalarını engellemekte ve bunlara bağlı olarak anksiyete ve depresyon düzeyini etkilediği düşünülmektedir.

Bu çalışmada sigara ve alkol kullanımının GSA puanları üzerinde etkili olduğu görülmektedir (Tablo 3). Sigara kullanan öğrencilerde depresyon görülme düzeyi kullanmayanlara göre daha fazla olmaktadır (Mackenzie ve ark., 2011; Üner ev ark., 2007; Robert ve ark., 2010; Lenz, 2004). Üner ve ark. (2007) yaptığı çalışmada erkek öğrencilerden halen alkol kullananların %79.5'inin hiç kullanmayanların ise %48.3'ünün GSA-12 puanları 2 ve üzerinde olup anlamlı farklılık saptanmış ve ruhsal durum açısından riskli grup olarak belirlenmiştir. Ünsal ve Tözün (2014) yaptıkları çalışmada sigara içenlerde içmeyenlere göre depresyon oranını daha yüksek belirlemişlerdir. Çalışma sonuçları literatür ile uyumludur. Bu nedenle sigara ve alkol kullanan bireylerin ruh

sağlığı açısından riskli grup kabul edilmesinin ve koruyucu tedbirlerin alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun şiddet eğiliminde oldukları belirlenmiştir (Tablo 2). Gümüş ve ark. (2016) öğrenciler ile yaptıkları çalışmada %57.3'ünün az düzeyde, %40'ının yüksek, %2.7'sinin çok yüksek düzeyde şiddet eğilimlerinin olduğunu bildirmişlerdir. Kul Uçtu ve Karahan (2016) sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin orta düzeyde, Özcan ve ark (2020) ise lise öğrencilerinin fazla düzeyde şiddete eğilimlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Şiddete maruz kalanların ve şiddeti uygulayan kişilerin her ikisinin de sağlığı olumsuz yönde etkilenmektedir. Bireylerde şiddet eğilimlerinin bulunması bazı davranış problemlerinin, olumsuz baş etme yöntemlerinin ya da psikiyatrik belirtilerin habercisi olarak değerlendirilebilir.

Bu çalışmada erkek öğrencilerde ve ara sıra alkol kullananlarda şiddet eğilimlerinin daha fazla olduğu görülmüştür (Tablo 3). Tosunöz ve ark. (2019)'ı sigara ve alkol kullanan üniversite öğrencilerinin şiddet eğilim puanlarının kullanmayanlara göre daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Üniversite öğrencilerinde, madde kullanımı ile flört şiddeti arasında pozitif yönde ilişki olduğu ve madde kullanan öğrencilerde flört şiddeti uygulama ve maruz kalma oranının daha yüksek olduğu yapılan çalışmalarda bildirilmiştir (Straus ve ark., 2019; Taylor & Sullivan, 2017). Zinnur Kılıç (2012) yaptığı çalışmada alkol kullanan öğrencilerin daha çok şiddet davranışı gösterdiğini belirlemiştir. Alkol kullanımı ve şiddet eğilimi etkisiz baş etme yöntemi olarak değerlendirilebilir. Başetme becerileri yeterince gelişmemiş olan bireylerde olumsuz başetme yöntemlerinin kullanılmasının bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmüştür. Yapılan çalışmalara bakıldığında erkeklerin şiddet eğilimlerinin ve şiddeti uygulama oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Özcan ve ark., 2020; Tosunöz ve ark., 2019; Haskan Avcı ve Yıldırım, 2015; Gümüş Babacan ve ark., 2015; Gençoğlu ve ark., 2014; Zinnur Kılıç, 2012; Evren ve ark., 2011). Erkek egemenliğinin fazla olduğu bir toplum yapısında olan ülkemizde şiddet eğiliminin de erkeklerde yüksek çıkması beklenen bir sonuçtur.

Şiddet Eğilim Ölçeği (ŞEÖ) puanları ve GSA puanları arasında pozitif yönlü ilişki olduğu belirlenmiştir. Cenata ve ark. (2018) yaptıkları çalışmada şiddete uğrayan öğrencilerde madde kullanım oranının daha yüksek olduğu ve psikolojik sağlık düzeyinin madde kullanım ve şiddete uğrama düzeyleri ile ilişkili olduğu bildirilmiştir. Straus ve ark. (2019)'nın yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre flört şiddeti ve madde kullanımı olan bireylerde psikolojik sağlığı değerlendiren çalışmaların yapılmasını önermişlerdir.

Şiddet eğilimi yüksek olan ve şiddet uygulayan öğrenciler, sağlığını daha kötü algılamakta, öğrencilerin depresyon ve anksiyete düzeyleri daha yüksek olmaktadır (Evren ve ark., 2011; Robert ve ark., 2010; Üner ve ark., 2007). Haskan Avcı ve Yıldırım (2014)'ın yaptığı çalışmada, şiddet eğilimi yüksek olan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri daha yüksek, aile, öğretmen ve arkadaş desteklerinin daha düşük olduğunu belirlemişlerdir. Bu nedenle şiddet eğilim olan öğrencilerin ailelerinin ve üniversitedeki öğretmenlerin öğrencilere destekleyici yaklaşması ve bununla ilgili toplumda ve üniversitelerde psikoeğitimsel programların yürütülmesi önerilmektedir. Okul çağı çocuklarda ve adölesanlarda şiddet ve agresyon içeren davranışların azaltılabilmesi için, önlemeyi ve müdahaleyi içeren programların etkili olduğu ve başarı ile sonuçlandığı yapılan çalışmalarda görülmektedir (Donat Bacıoğlu, 2014). Okul kuralları ve politikaları ile şiddet oranlarının ve madde kullanım oranlarının azaltılabileceği bildirilmektedir (Shackleton ve ark., 2016). Okul sağlığı, ruh sağlığı ve psikiyatri, halk sağlığı ve pediatri hemşireleri gibi sağlık profesyonellerinin bağımlılık yapıcı madde kullanımı, şiddet eğilimlerinin azaltılması ve ruhsal yönden desteklemeyi içeren önleyici çalışmalar yapılması önem kazanmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada; sağlık bilimleri fakültesi öğrencileri arasında sigara, alkol ve madde kullanım oranları, ruhsal durumları ve şiddet eğilim düzeyleri belirlenmiş, aralarındaki ilişki incelenmiştir. Özellikle erkek olma, gelir düzeyinin düşük olması ve sigara alkol madde kullanım alışkanlıklarının bulunması şiddete yönelme ve ruh sağlığı üzerinde etkili olmakta ve risk grubu olarak görülmektedir.

Üniversitelerde sigara, alkol ve madde kullanan, depresyon ve anksiyete açısından risk grubu olarak kabul edilen ve şiddet eğilimi olan öğrencilere yönelik önleyici ve iyileştirici programların yapılması, öğrencilere olumsuz başetme yöntemlerinden olan sigara, alkol ve madde kullanımı olmadan öfke kontrollerinin sağlanması ve bu şekilde şiddet eğilimlerinin azaltılması için girişimsel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Çalışma sadece bir kamu üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencileri ile sınırlıdır. Çalışmada evrenin tamamına ulaşılması hedeflenirken çalışmanın yapıldığı gün ve saatlerde derse devam eden öğrenciler ile sınırlıdır.

Finansal destek

Finansal destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazarlık Katkıları:

Tasarım/Design: F.H., N.G.M.; Veri Toplama veya Veri Girişi Yapma/Data Collection or Processing: NGM
Analiz ve Yorum/Analysis or Interpretation: F.H., N.G.M.; Literatür Tarama/Literature Search: F.H.,
N.G.M.;Yazma/Writing: F.H., N.G.M.

KAYNAKÇA

- Alaçam, H., Çulha Ateş, F., Şengül, A. C., & Tümkaya, S. (2015). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığının sigara ve alkol kullanımı ile ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Derg.*, 16(6), 383-388.
- Albayrak, S., & Balcı, S. (2014). Gençlerde Madde Bağımlılığı ve Önlenmesi, *Hemsirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 11(2), 30-37.
- Assari, S., & Lankarani, M. M. (2018). Violence exposure and mental health of college students in the united states, *Behav. Sci.*, 8,53, 2-14. doi:10.3390/bs8060053
- Baysan Arabacı, L., Taş, G., & Dikeç, G. (2017). Çocuk ve ergenlerde madde kullanımı, suça yönelme, ruhsal bozukluklar ve hemşirelik bakımı, *Bağımlılık Dergisi – Journal of Dependence*, 18(4), 135-144.
- Baran, M., Küçükakça, G., Ayran, G. (2014). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde algılanan sosyal destek düzeyinin sigara kullanımı üzerine etkisi. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 15(1), 9-15.
- Bostancı, M., Özdel, O., Oguzhanoglu, N. K., Özdel, L., Ergin, A., Ateşçi, F., & Karadağ, F. (2005). Depressive symptomatology among university students in denizli, Turkey: prevalence and sociodemographic correlates. *Croat Med. J.*, 46(1), 96–100.
- Cénata, J. M., Blaisb, M., Lavoie, F., Carond, P. O., & Hébert, M. (2018). Cyberbullying victimization and substance use among Quebec high schools students: The mediating role of psychological distress, *Computers in Human Behavior*, 89, 207–212. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.08.014>
- Donat Bacıoğlu, S. (2014). Şiddet ve saldırganlığın azaltılmasında önleme ve müdahale programlarının etkililiği: meta analiz çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 294-304.
- Eronen, M., Angermeyer, M. C., Schulze, B. (1998). The psychiatric epidemiology of violent behaviour, *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 33:13-23.
- Erdal, H., Doğan, H. G., & Ağcadağ, D. (2013). Üniversite öğrencilerinin alkol kullanma durumları ve bunu etkileyen faktörlerin analizi (Gaziosmanpaşa Üniversitesi örneği). *International Journal of Social and Economic Sciences (IJSES)*, 1, 95-99.
- European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs (ESPAD) Group. ESPAD Report 2015. Retrieved from <http://www.espad.org/report/home>
- Evren, H., Tokuç, B., Ekuklu, G. (2011). Trakya Üniversitesi öğrencilerinde şiddet davranışları ve algılanan sağlık ilişkisi. *Balkan Med J.*, 28, 380-384.
- Gençoğlu, C., Kumcağız, H., & Ersanlı, K. (2014). Ergenlerin şiddet eğilimine etki eden ailevi faktörler. *Turkish Studies*, 9(2), 639-652. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6208>
- Göney, G., Gazeloğlu C. & Nal, M. (2020). Association between smoking exposure, and obesity in Turkey, *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(2), 19-27.
- Güleç, G., Köşger, F., & Eşsizoglu, A. (2015). DSM-5'te Alkol ve madde kullanım bozuklukları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 7(4), 448-460. doi: 10.5455/cap.20150325081809
- Gümüş Babacan, A., Sıpkın, S., Tuna, A., & Keskin, G. (2015). Üniversite öğrencilerinde problemlili internet kullanımı, şiddet eğilimi ve bazı demografik değişkenler arasındaki ilişki. *TAF Prev Med Bull*, 14(6), 460-467.
- Haskan Avcı, Ö., & Yıldırım, İ. (2014). Ergenlerde şiddet eğilimi, yalnızlık ve sosyal destek. *H. U. Journal of Education*, 29(1), 157-168.
- İlhan, N., Bahadırlı, S., & Ercan Toptaner, N. (2014). Üniversite öğrencilerinin ruhsal durumları ile sağlık davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *MÜSBED*, 4(4), 207-215. DOI: 10.5455/musbed.20140913124019
- Kaplan, V., & Çuhadar, D. (2020). The levels of anger and aggression in street children with substance dependence, *J Child Adolesc Psychiatr Nurs*, 33:239–247. DOI: 10.1111/jcap.12275

- Kaya, M., Genç, M., Kaya, B., & Pehlivan E. (2007). Tıp fakültesi ve sağlık yüksekokulu öğrencilerinde depresif belirti yaygınlığı, stresle başa çıkma tarzları ve etkileyen faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(2), 137-146.
- Kılıç, C. (1996). Genel sağlık anketi: güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 7(1), 3-10.
- Kolay Akfert, S., Çakıcı, E., & Çakıcı, M. (2009). Üniversite öğrencilerinde sigara-alkol kullanımı ve aile sorunları ile ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Derg.*, 10, 40-47.
- Köse Tosunöz, İ., Öztunç, G., Eskimez, Z., & Yeşil Demirci, P. (2019). Determination of nursing students' tendency to violence Hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin belirlenmesi. *Cukurova Med J.*, 44(2), 471-478. DOI: [10.17826/cumj.459256](https://doi.org/10.17826/cumj.459256)
- Kul Uçtu, A. & Karahan, N. (2016). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet algısı ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 2882-2905.
- Lenz, B. K. (2004). Tobacco, depression, and lifestyle choices in the pivotal early college years. *Journal of American College Health*, 52(5), 213-219. doi: [10.3200/JACH.52.5.213-220](https://doi.org/10.3200/JACH.52.5.213-220).
- Mackenzie, S., Wiegel, J. R., Mundt, M., Brown, D., Saewyc, E., Heiligenstein, E., Harahan, B., & Fleming, M. (2011). Depression and suicide ideation among students accessing campus healthcare. *Am J Orthopsychiatry*, 81(1), 101-107. <https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.2010.01077.x>
- Mayda, A. S., Gerçek, Ç. G., Güneş, C., Hüseyinoğlu, A., Giler, M. B., & Yıldırım, A. (2009). Tıp fakültesi öğrencilerinde depresif belirti sıklığının demografik özellikler, sigara, alkol, madde kullanımı, baskın el ve şiddete maruz kalma ile ilişkisi. *Tubav Bilim Dergisi*, 2(4), 476-483.
- Merrin, G. J., Thompson, K., & Leadbeater, B. J. (2018). Transitions in the use of multiple substances from adolescence to young adulthood. *Drug and Alcohol Dependence*, 189(May), 147-153. <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2018.05.015>
- Mikolajczyk, R. T., Maxwell, A. E., El Ansari, W., Naydenova, V., Stock, C., İlieva, S., Dudziak, U., & Nagyova, I. (2008). Prevalence of depressive symptoms in university students from germany, Denmark, Poland and Bulgaria. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 43(2), 105-112. DOI: [10.1007/s00127-007-0282-0](https://doi.org/10.1007/s00127-007-0282-0)
- On Birinci Kalkınma Planı 2019-2023. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/11/ON_BIRINCI_KALKINMA-PLANI_2019-2023.pdf
- Özcan, A., Şermet Kaya, Ş., Özdil, K., Küçük Öztürk, G., Sezer, F., Niğdelioğlu, D., Yaşar, Z. (2020). Lise öğrencilerinde şiddet eğilimi ve ilişkili faktörler; *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2(1): 2-13.
- Özgür, G., Yörükoğlu, G., & Baysan Arabacı, L. (2011). Lise öğrencilerinin şiddet algıları, şiddet eğilim düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2(2), 53-60.
- Pereira- Morales, A. J., Adan, A., Camargo, A. & Forero, D. A. (2017). Substance use and suicide risk in a sample of young colombian adults: an exploration of psychosocial factors, *The American Journal on Addictions*, 26: 388-394, DOI: [10.1111/ajad.12552](https://doi.org/10.1111/ajad.12552)
- Roberts, S. J., Glod, C. A., Kim, R., & Houchell, J. (2010). Relationships between aggression, depression, and alcohol, tobacco: Implications for healthcare providers in student health. *Journal of the American Academy of Nurse Practitioners*, 22(7), 369-375.
- Shackleton, N., Jamal, F., Viner, R., Dickson, K., Hinds, K., Patton, G., & Bonell, C. (2016). Systematic review of reviews of observational studies of school-level effects on sexual health, violence and substance use. *Health&Place*, 39, 168-176. doi: [10.1016/j.healthplace.2016.04.002](https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2016.04.002).
- Strauss, C. V., Haynes, E. E., Cornelius, T. L., & Shorey, R. C. (2019). Stalking victimization and substance use in college dating relationships: an exploratory analysis, *Journal of Interpersonal Violence*, 34(14), 2878- 2896. <https://doi.org/10.1177/0886260516663899>
- Şahin Baltacı, H., & Altan, T. (2016). Lise öğrencilerinde benlik saygısının yordayıcısı olarak depresyon, bağlanma ve şiddet eğilimi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 227-239.
- Sutherland, R., Sindicich, N., Barrett, E., Whittaker, E., Peacock, A., Hickey, S., & Burns, L. (2015). Motivations, substance use and other correlates amongst property and violent offenders who regularly inject drugs, *Addict Behav.*, 45:207-13.
- Taylor, K. A., & Sullivan, T. N. (2017). Bidirectional relations between dating violence victimization and substance use in a diverse sample of early adolescents. *Journal of Interpersonal Violence*, 0(0), 1-30. DOI: [10.1177/0886260517731312](https://doi.org/10.1177/0886260517731312)
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. Aile içinde Şiddet ve Toplumsal Alanda Şiddet. Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1998.
- The United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2019). World Drug Report 2019 Booklet 1-2. Retrieved from <https://wdr.unodc.org/wdr2019/>
- Towsend, M. C. (2016). Madde ile ilişkili bozukluklar (D. Hiçdurmaz, 6nd ed.) *Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliğinin Temelleri*. Akademisyen Tıp Kitapevi, Ankara, 278-334.
- Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM), Türkiye Uyuşturucu Raporu 2019. (<http://www.narkotik.pol.tr/kurumlar/narkotik.pol.tr/TUB%C4%B0M/Ulusal%20Yay%C4%B1mlar/2019-TURKIYE-UYUSTURUCU-RAPORU.pdf>) erişim tarihi:23.09.2020 st:23:00
- Turhan, E., İnandı, T., Özerb, C., & Akoğlu, S. (2011). Üniversite öğrencilerinde madde kullanımı, şiddet ve bazı psikolojik özellikler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 9(1), 33-44.
- Ulaş, B., Tatlıbadem, B., Nazik, F., Sönmez, M., & Uncu, F. (2015). Üniversite öğrencilerinde depresyon sıklığı ve ilişkili etmenler. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, CBU-SBED, 2(3):71-75.
- Uras, C., Gennaro, R., Aparo, U L., & Tabolli, S. (2012). Risk of anxiety and depression in nursing students in Rome (Italy). *Ig Sanita Pubbl*, 68(4), 555-64.

- Uzbay, İ. T. (2009). Bağımlılık yapan maddeler ve özellikleri. *Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, (21-22), 16-33. <https://www.teb.org.tr/versions/61>
- Üner, S., Bağcı Bosi, T., Velipaşaoğlu, M., Üre, İ., Topbaşı, Z. H., Varol, R. S., Sungur, M.A., & Sanhal, C. Y. (2007). Ankara'da bulunan iki lisenin öğrencilerinin ruhsal durumlarının GSA-12 ile değerlendirilmesi. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 26(1), 25-31.
- Ünsal, A., & Tözün, M. (2014). Türkiye'nin batısında kırsal bir alanda erişkin erkeklerde sigara içme ve depresyon ilişkisi. *TAF Prev Med Bull*, 13(4), 273 – 280. DOI: [10.5455/pmb1-1360386445](https://doi.org/10.5455/pmb1-1360386445)
- Yalçın, M., Eşsizoglu, A., Akkoç, H., Yaşan, A., & Gürgen, F. (2009). Dicle Üniversitesi öğrencilerinde madde kullanımını belirleyen risk faktörleri. *J Clin Psy.*, 12, 125-123.
- Yan, D. M., Li, D. L., Zhao, H. H., & Shi, M.Y. (2019). Investigation and analysis on the physical and mental health status of intern nurses in a hospital. *Gansu Province, Journal of Integrative Nursing*, 1(3), 138-142. doi: [10.35437/intnur.issn.2663-4481.2019.01.03.03](https://doi.org/10.35437/intnur.issn.2663-4481.2019.01.03.03)
- Yıldız, D., Çiftçi, A., Yalçın, Ö. (2020). Bir çematem kliniğinde yatan ergen hastalarda madde kullanım eğilimleri, psikososyal travmalar, psikiyatrik komorbiditeler ve cinsiyet farklılıkları, *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 33, 190-202. DOI: [10.14744/DAJPNS.2020.00078](https://doi.org/10.14744/DAJPNS.2020.00078)
- Yılmaz, A., Can, Y., Bozkurt, M., & Evren, C. (2014). Alkol ve madde bağımlılığında remisyon ve depreşme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(3), 243-256. doi:[10.5455/cap.20131114113549](https://doi.org/10.5455/cap.20131114113549)
- Yiğit, Ü., & Öncü, E. (2019). Çalışan gençlerde sigara, alkol, uyuşturucu/uyarıcı madde kullanımı ve risk faktörleri. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(4), 49-66. <http://dx.doi.org/10.5152/addicta.2020.19081>
- Zinnur Kılıç, E. (2012). Ergenlerde şiddet kullanımı: bireysel ve ailesel etkenler. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 49(4), 260-265. <https://doi.org/10.4274/npa.y6100>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The use of addictive substances all over the world and in our country is a public health problem that is becoming increasingly important. Alcohol and substance use can cause psychiatric disorders, as well as additional problems such as a tendency to violence and crime. Turhan et al. (2011) in their study with university students, they found that the rate of violence and exposure to violence was high in those who used cigarettes, alcohol and substances. In the literature, while there are separate studies on psychological factors, violence and substance use among university students (Baran et al., 2014; Erdal et al., 2013; Özgür et al., 2011), there were not enough studies examining the relationship between them (Turhan et al., 2011). Therefore, in this study, it is aimed to determine the substance use status, mental state and violence tendency levels of the students of Health Sciences Faculty.

Materials and Methods: It is a descriptive study. Population of the study is composed of the students registered in a University, Faculty of Health Sciences, and whole population is included within the sample. The universe of research consists of 573 students enrolled in the Faculty of Health Sciences of a public university. The sample of the study consisted of 422 students (73.64%) who agreed to participate in the study, continued the lesson during the course time of the study and completed the data collection form completely. Research data was collected after obtaining the necessary permission of the institution and the consent of the students. Data were collected with personal information form, violence tendency level scale and General Health Questionnaire. Each class was attended once, and students who were in class that day were included in the study. Each form took about 15 minutes to apply, and students filled out the forms themselves. Data were analyzed by using tests of numeric, percentage, Mann Whitney U, Kruskal Wallis, Chi square and Spearman's correlation in SPSS program.

Findings: Totally 422 cases were evaluated in the trial. Our analysis showed that 40.5% of the students participants were nursing students, 76.8% were women, 94.3% were parents alive and 91% lived with their parents, the vast majority of the 'educational level was at primary school level (83.2% of the mother, 55.7% of the father), 60.2% were evaluated as equivalent to income expenses, 80.1% received their allowance from their family.

According to the research findings it was confirmed that 65.9 of the students smoke, 9.2% of them consume alcohol and 4.1% substance use. In studies, smoking rates were between 73.3% and 33.3%, alcohol use rates were between 26.3% and 70.8%, and volatile and drug use rates were between 1.78% and 6.3% (Straus et al., 2019; TUBIM 2019; Alaçam et al., 2015; Turhan et al., 2011; Universe et al., 2011; Mayda et al., 2009; easy Akfert et al., 2009; Yalcin et al., 2009).

74.9% of the students who participated in the study have General Health Questionnaire-28 grade of 4 and above 4, and determined to be in the risk group of non-psychotic depression and anxiety. It was confirmed that 38.6% of the students participated in the study had high level of tendency to violence.

As a result of the Spearman's correlation coefficient technique, which was conducted to determine the relationship between the Violence Tendency Scale and the General Health Questionnaire scores, it was determined that there was a significant and positive correlation ($r: 0.354, p:0.000$) between the variables between the Violence Tendency Scale score and the General Health Questionnaire score.

Faculty of Health Sciences students who study in the Department of nutrition and Dietetics ($n: 46, 82.1\%, p:0.001$) and those whose gender is female ($n: 23, 7.1\%, p:0.000$) it was found that the conditions of experiencing smoking were significantly higher compared to the chi square test. The levels of lifetime alcohol use ($n: 16, 16.3\%, p:0.003$) and experiencing drugs ($n: 5, 5.1\%, p:0.009$) were found to be higher in men. Students' Violence Tendency Scale scores were found significantly higher for males than females ($p:0.002$).

The education status of the father affects the students' general health questionnaire scores. If the father's education level is secondary, the risk of depression and anxiety increases ($p:0.037$). Those with low monthly income of the family are at higher risk for depression and anxiety ($p:0.001$). General Health Questionnaire scores; students who smoke daily are higher than those who use occasionally ($p:0.004$). General Health Questionnaire scores; It was determined that those whose relatives had drug use were statistically significantly higher than those who did not ($p:0.001$). In addition, it was found that, in the last month, both the Violence Tendency Scale ($p:0.004$) and General Health Questionnaire ($p:0.001$) scores of the occasional alcohol users were statistically significantly higher than the non-users.

Conclusions and Suggestions: It have been determined that students of Faculty of Health Sciences experienced smoking, alcohol and substance use, they are in the risk group in terms of depression and anxiety from mental illness, and they have tendency to violence. It is recommended to conduct preventive and curative programs for university students, provide students with anger control without smoking, alcohol and substance use, which are negative methods of coping, and thus conduct interventional studies to reduce violent tendencies. Preventive programs are recommended for university students on issues such as coping with stress, crisis management, problem solving, anger management, peer mediation, assertiveness training, conflict resolution, problem solving, etc.